

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' ויצא ו' כסלו תשע"ו

החברותא בשאנן פנימי לחברים גליון מס 518

פציעים יקרים

והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה (כ"ח, י"ב) אם האדם שפל בעיני עצמו שהוא 'מוצב ארצה' אזי 'וראשו מגיע השמימה' הריהו באמת גדול בשמים. כפי שאומר הוזה"ק מאן דהוא ועיר הוא רב, והוא זוכה לידי כך שיהיה 'והנה ה' נצב עליו' שתהא השכינה שרויה עליו כמאה"כ אשכון את דכא.

והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה (כ"ח, י"ב) 'סולם' עולה כמנין "ממון", אמנם הממון הינו דבר שפל ביותר מוצב ארצה, אך בכל זאת וראשו מגיע השמימה, אפשר לפעול בעזרת הממון גדולות ונצורות אשר יגיעו עד השמים, כמו גמילות חסד צדקה וכו'.

ויקץ יעקב... אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי (כ"ח, ט"ז) אם ישנה השראת השכינה במקום הזה כלומר אם המשכתי את הקדושה לעולם הזה הרי זה רק משום "ואנכי לא ידעתי" שלא דאגתי ל"אנכי" כלל וכלל שלא נתכוונתי לעצמי כי לכבוד השי"ת. הכלל הוא מי שאינו מתכוון ל"אנכי" שלו מסוגל להשפיע שפע של קדושה על העולם.

וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך (כ"ח, כ"ב) מה שאעשר ואתן לצדקה זה נשאר באמת שלי. וזהו מה שאתה נתת לי. כל מיני ממון אחרים אינם שלי ולא ישארו שלי.

ויהיו בעיניו כימים אחדים באהבתו אותה (כ"ט, כ') וצ"ב דבעצם הלא צריך להיות להיפך שכל יום יהיה בעיניו כשנה מחמת האהבה? ברם רק באהבה שאדם מתכוון בה לעצמו, לשם הנאה חומרית משתוקק הוא שזמן ההמתנה יחלוף מהר ואז כל יום נחשב בעיניו כשנה. אבל כאשר האהבה היא רוחנית ללא כל פניה עצמית, לגבי אהבה כזאת אין מקום למוקדם או למאוחר, ושבע שנים הן כימים אחדים.

לא יעשה כן במקומו לתת הצעירה לפני הבכירה (כ"ט, כ"ז) בדרך מליצה יאמר, שבע שנים כבר נמצא יעקב במקומו של "לבן" ועדיין לא היו מנהגי המקום נהירים לו, זה טיבו של יעקב מתגורר הוא במחיצתם של אנשי לבן. אבל חי הוא את חייו בפני עצמו ואיננו נותן דעתו כלל על מנהגיהם ואורח חייהם של לבן.

ויאהב גם את רחל מלאה (כ"ט, ל') רחל מסרה סימניה לאחותה כדי שלא תתבייש אע"פ שהחשש שמא תיפול בגורלו של עשו גבר, משראה יעקב את גודל צדקותה של רחל גברה אהבתו אליה, וזהו: ויאהב גם את רחל מלאה, כלומר בשל המעשה שעשתה רחל ללאה גדלה אהבת יעקב לרחל...

הפעם אודה את ה'... ותעמוד מלדת (כ"ט, ל"ה) אמרו חכמים (ברכות נד) נותן הודאה על שעבר וצווק על העתיד. לפיכך כאשר רק הודתה לאה על העבר ולא ביקשה בו בזמן על העתיד גרמה לכך שעמדה מלדת.

ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף ויאמר יעקב אל לבן שלחני ואלכה (ל', כ"ה) יוסף הוכיח לעשו ששנאתו ליעקב אינו מחמת הבכורה והברכות שלקח ממנו אלא "הלכה היא עשו שונא את יעקב מצד עצמו". והראיה שאחי יוסף מכרו אותו ואעפ"כ לא נקם בהם ואדרבה דאג להם לכל טוב.

(מתוך מעיינה של תורה)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

518
2

שיחת הרא"ש ז"ע"א פרשת קח תשל"ה ה'בא לזכר ס"ע"א.

אמנם קשה מאד להגיע למציאות זו שהאדם יהיה בטל לגמרי. אין כאב יותר גדול מזה שהאדם יבטל את עצמו לגמרי ויחיה רק ע"י הסיבות. הוא צריך לעבור יסורים מאד קשים. לא מפני שהדרך הזו היא יסורים קשים, הדרך הזו היא נצח, זה דרך החיים, חיים נצחיים. הקושי הוא מפני שהאדם לא יכול להשלים עם זה שיהיה בטל לגמרי, ולהכיר בכך שהוא חי בעצלות ובעצבות וכל כולו אינטרסים של עצמו. הוא לא יכול להודות על האמת הזו כי כאשר יודה מיד ישאל את עצמו: "בשביל מה אני צריך לחיות?" אך הוא שוכח שאם יהיה מודה על האמת ודובר אמת בלבבו הוא יגיע למציאות של אהבה שאינה תלויה בדבר, לאהבת דוד ויהונתן. הגדלות של דוד ויהונתן לא היתה מה שהם לימדו אחד את השני דפי גמרא ופוסקים וכל המפרשים שסביב, גדלותם היתה במה שהם נלחמו אחד עם השני עד מוות שיכירו את מצבם ויודו לעצמם על האמת ויכירו בהכרה ברורה כי מה אנו מה חיינו מה חסדנו מה צדקותנו, הלא כל הגיבורים כאין לפניך, ואנשי השם - אפילו דוד המלך - כלא היו, וחכמים - כמשה רבינו וכיו"ב - כבלי מדע, ובונים כבלי השכל, וכו', עוד מעט וסקלוני, שמעו נא המורים, בחנני ונסני.

נמצא איפה שהעבודה הפנימית שעל האדם לעבוד אינה קשה אם הוא רק רוצה להודות על האמת. ואז הוא עומד בפחד, כל הזמן הוא צריך לפחד שלא יאבד אף שמץ

כל אדם מונהג ע"י סיבות, וכאשר הוא חי במציאות האמונה הוא רואה את כל חייו בשרשרת של סיבות, וכך הוא מקושר לסיבת כל הסיבות. אולם כל עוד הוא מציאות בפני עצמו, למרות שכל הזמן הוא חי בסיבות. לא הם מנהיגים אותו, הוא חי בהרגשה שהוא מנהיג את עצמו, וממילא הסיבות אינם מקשרות אותו לסיבת כל הסיבות. רק אחרי שעובד על עצמו ומתוד מהלך החיים שלו הוא מגיע לשלימות של מציאות הדמיון, דהיינו שמגיע להכרה שכל המציאות שלו שהוא חי בה היא דמיון ותו לא, אז יהיה מקושר ע"י הסיבות. כי אדם שאת כל מהלך החיים שלו וכל המאבקים שלו רואה במציאות שלו והכוחות שלו, ואינו מביט על זה באספקלריא של "סיבת כל הסיבות", הוא חי בדמיון. הוא יכול לדעת ללמוד, ולהיות בקי בש"ס ופוסקים, וללמוד את כל הזוהר וכל הספרים, וכל זה לא יותר מאשר עולם הדמיון, היות שהוא לא מקשר את זה לסיבת כל הסיבות, והוא לא משלב את כל זה במציאות של סיבת כל הסיבות. הוא חי לעצמו, והוא מציאות לעצמו, והוא העושה. ובנוסף לזה הוא "ערליכער איד" ואת התענוג שיש לו מהסיפוק שהוא מציאות הוא מכנה רבש"ע. הסיפוק שלו נקרא אצלו הרבש"ע. התכלית היא שהאדם שיהיה בטל לגמרי, ויגיע למציאות של שלימות הביטול, אז יהיה מקושר לרבש"ע ע"י הסיבות, וכל חייו יהיה מופעל מסיבת כל הסיבות.

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ קודם

598 א

לו לזה התנגדות חזקה. הוא לא רוצה להודות על האמת שהוא עצלן וכולו עצב. וכשמגיעה אליו שמחה הוא שוכח, ולא רוצה לזכור שזו שמחת הוללות. והוא מתעטף בטלית של משי שהוא היהודי האמיתי, ומדמה בנפשו שהוא מתאחד עם קודשא בריך הוא, והוא מקושר לקדושה. והוא שוכח שהסיפוק מהתורה שהוא לומד - שזה אצלו הרבש"ע - הוא רחוק מהשי"ת. רק כאשר יגיע לדרגה של "ואנכי תולעת ולא איש חרפת אדם ובזוי עם" אז יוכל להגיע אל האמת. כאשר הוא יגיע להכרת עצמו הוא רועד מפחד, חיל ורעדה יאחזו, שלא ישכח שאין לו מציאות כלל, שכל מציאותו היא של "תולעת ולא איש חרפת אדם ובזוי עם", ולכן בכל מחשבה הוא רועד מפחד, וכל הזמן הוא חי עם הסיבה המחיה אותו ומנחה אותו, "כגמול עלי אמו" ו"בהמות הייתי עמך", כשהוא מכיר את מציאותו שאין לו אחיזה הוא מבין ומרגיש שכל העולם קיים רק מן הרחמים, ומן השמים מרחמים עליו כרחם אב על בנים. לכן הוא לומד את התורה הקדושה, ולכן הוא עושה חסד ונותן צדקה. ע"י שיכיר את עצמו ללא התחמקות יוכל להגיע למצב הזה של בחינת ביטול, שיהיה בחינה של "דוד מלך ישראל חי וקיים", וחיותו תהיה מחי החיים שהוא לבדו חי וקיים.

מ"וחטאתי נגדי תמיד". כל עוד האדם אינו מודה על האמת הוא נשבר מאד כאשר הוא מגיע לפגם, מחמת ששוכח שהפגם זהו היסוד שלו וזוהי המציאות שלו, והוא שוכח לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון. את כל זה הוא שוכח, והוא חי בשמץ של סיפוק החיים שלו, הסיפוק שנותן לו חיות בחיים. ומכיון שיש לו מזה חיות הוא שוכח שיש דין וחשבון בכל רגע. לא רגע אח"כ, רק עכשיו, ברגע שהוא עומד בסיפוק שלו ובתענוג שהקליפה מזינה אותו. היא יכולה להזין אותו בדף הגמרא, ומספקת לו הסברים לרוב ומראה לו שהסיפוק שיש לו מדף גמרא הוא חי עם הרבש"ע בעצמו, והוא מאוחד עם קודשא בריך הוא. אך כל עוד שהוא לא חי עם עצמו ומהותו הוא שוכח "מה אנו מה חיינו", ושוכח שהוא בא מטיפה סרוחה, ושהוא בכלל לא מציאות בעולם וכל החיות שלו זה "דוד מלך ישראל חי וקיים".

דוד המלך עבד עם עצמו עד שהמציאות שלו היתה מציאות של תוהו ובוהו כמו שהרבש"ע ברא את העולם בבחינת תוהו ובוהו, וזה כל האדם - תוהו ובוהו. והאיד יגיע ל"ויאמר אלקים יהי אור", ע"י שידע שהעולם הוא אלקים - דין. כי כל אדם צריך לעבור עינויים, כמו שנאמר "טוב לי כי עוניתי למען אלמד חוקיך". ואין צורך בעינויים בפועל, רק זה שהוא מוכרח להכיר את היסוד שלו שהוא יסוד של עצלות ועצבות, זה העינוי הכי גדול, כי יש

ויאמר נקבה שכרך... ויאמר מה אתן לך... ויאמר יעקב לא תתן לי מאומה... אעבור בכל צאנך (ל', כ"ה-ל"א) יעקב אינו רוצה בשכר נקוב, במשכורת קבועה של בשר ודם, הוא מבכר לתלות את שכרו בידו של השי"ת אם פחות ואם יותר, אבל ב ידיעה ברורה שיש לבקש מאת השי"ת.
(הרה"צ מהר"י הורביץ)

עם אשר תמצא את אלהיך לא יחיה נגד אחינו הכר לך מה עמדי וקח לך (ל"א, ל"ב) יעקב מוען כלפי לבן: עם אשר תמצא את אלהיך - אפילו כאשר תמצא את אלהיך, מה יתן לך ומה יוסיף לך שהרי "לא יחיה" - בין כה הלא איננו חי ומה אלהים הוא זה? כנגד אחינו הכר נא מה עמדי - מוטב כי תכיר כאן לעיני הכל את אשר יש עמדי. למד נא להכיר את האמונה בא-ל חי אמיתי אשר בלבי וקח לך לעבוד אותו, זה יתן לך משהו...

עם לבן גרתי (ל"ב, ה) רש"י: ותרי"ג מצוות שמרתי ולא למדתי ממעשיו הרעים. יעקב התאונן ואמר אמנם תרי"ג מצוות שמרתי אולם לא למדתי מלבן לקיים את המצוות במידה כזו של התלהבות ומסירות כפי שהיה הוא עושה את מעשיו הרעים...

קמנתי מכל החסדים ומכל האמת... אשר עשית את עבדך (ל"ב, י"א) אמר יעקב אבינו: אע"פ שעשית עמדי חסדים רבים בכל זאת נשארתי שפל בעיני עצמי ומתורא אני מפני עשו שהרי יודע אני כי "אשר עשית את עבדך" - את כל זאת עשית לי, ואילו בעצמי לא הייתי יכול להושיע לי במאומה, ובמה איפוא אוכל להתנאות?...

ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו (ל"ב, כ"ה) על ידי כח הרבים מונעים את מלחמת היצר הרע, אבל אם ויותר יעקב לבדו - כאשר האדם מתבדל מן הרבים כלומר מן הכלל ונשאר לבדו כי אז ייאבק איש עמו, מתחילה אצלו מיד מלחמת היצר החזקה והמסוכנת.

ויאבק איש עמו (ל"ב, כ"ה) איתא בגמרא (חולין צ"א) חד אמר כעכו"ם נדמה לו וחד אמר כת"ח נדמה לו. שני סוגים של יצר הרע הם, יש יצר הרע שהוא מפתה פשוט את האדם לעבירות, אף כי יודע האדם שהדבר אסור בכ"ז מפתהו לכל יתן דעתו על כך, וזהו: כעכו"ם נדמה לו שהוא אומר לו פשיטות היה כגוי. מאידך יש יצר הרע אחר המתלבש באיצטלאל של תלמיד חכם ומוכיח לו לאדם שהעבירה היא בעצם מצווה, וזהו כת"ח נדמה לו.

ויאמר שלחני כי עלה השחר (ל"ב, כ"ז) איתא במדרש אמר המלאך מיום שנבראתי לא הגיע זמני לומר שירה והיום הגיע זמני וצריך אני לומר שירה, נשאלת השאלה למה זה דוקא באותו יום הגיע זמני לומר שירה? אלא זמן שירתו של מלאך בשעה שמילא את שליחותו שלמענה נברא. והנה שרו של עשו נברא כדי לפתות את בני אדם לחטוא - על מנת שיתגבר עליו האדם. וזהו כוונת המדרש מיום שנבראתי לא היה אדם שינצח את שרו של עשו, לפיכך עם נצחונו של יעקב נתמלאה שליחותו של עשו והגיע זמנו לומר שירה.

ועשה שם מזבח לא-ל הנראה אליך בברחך מפני עשו אחיך (ל"ה, א') במדה שאדם בורח מפני עשו - בה במידה זוכה להתגלות אלקית... וזהו לא-ל הנראה אליך, השי"ת מתגלה לפניך בברחך מפני עשו - במדה שאתה בורח מפני עשו...

י"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים

5829688 - 02 פקס: 5325477 - 02

ת.ד. 5080 ירושלים 91050